

Ob stoletnici rojstva Dickensovega. Lani je minulo sto let, kar se je porodil slavni angleški pisatelj Karol Dickens. Razni leposlovni listi, posebno angleški, so tem povodom z zaslužno hvalo proslavljali pisatelja, ki si je s svojimi povestmi priboril odlično trajno mesto na leposlovnem polju pri Angležih pa tudi sploh pri vseh kulturnih narodih. To dokazujejo prevodi njegovih del v najrazličnejših jezikih sveta. Dokaz resničnega pravega pisateljskega talenta je vpliv in uspeh pisateljev ne le v domovini, ampak tudi pri drugih narodih. Kdor se vtopi tako globoko v dušo človekovo, da iz nje ne odseva gibanje, valovanje in delovanje le onega naroda, kateremu sin je pisatelj, marveč da se v njej razvija in kristalizira vobče človeška duša, tak pisatelj je mednaroden, svetoven, ki ga vsakdo razume, ki ni pisan razumljivo le za en narod in le za ono dobo, ki je v njej živel pisatelj. Tak ustvarja trajno veljavna dela, ki nikdar ne izgube svoje aktualnosti, ker črpajo svoje snovi iz duše človeštva, ki je povsod in vedno ena in ista. Tak pisatelj svetovne veljave je Karol Dickens. On ni pisal kakor mnogi pišejo v znamenju krščanske trvdke in vendar je Dickens eden izmed najvplivnejših leposlovnih propovednikov krščanske etike. Njegove povesti so visoka pesem krščanske ljubezni, dasi nikjer v svojih povestih ne deklamira o njej. — Dejstva, ki jih razpravlja, življenje, ki nam ga kaže, borbe med dobrim in zlom, ki nam jih riše v svojih značajih tako živo, tako resnično, tako preprosto, čitatelju pojasnujejo kot kategoričen imperativ to veliko zapoved ljubezni, ki po apostolovih besedah vse upa, vse pretrpi, vse prenese. Mlad je preizkusil vse bridkosti in prevare življenja, jasno je gledal v svet in njegovo vrvenje, kritično in objektivno je rabil tehtnico, kjer se meri zlo z dobrim; prisvojil si je v borbah energijo življenja — v pomoč mu je bila krepka, reelna britska rasa, kjer zmaguje le močna individualnost — in tem potom si je priboril s svojimi povestmi na svetovnem trgu pisateljsko ime trajne veljave in slave. — Najbolj izrazito se je sam naslikal v najlepši svoji povesti »David Copperfield«, ki jo skoro smemo imenovati njegovo avtobiografijo. — Nekako elementarno je zлил čuvstovanje svoje duše v najlepšo božično povest, kar jih poznamo, v »A Christmas Carol«. To je pravi »credo« avtorjevega življenja. Dickens je mojster v karakterizaciji. Kakoraznovrstni nastopajo v njegovih povestih razni značaji dobri, hudobni, resni, šaljivi, in vsi so kakor izklesani, pri

Sedanjí predsednik francoske republike POINCARÉ (2) na obisku v Peterburgu pri ruskem zunanjem ministru SAZONOVU (1).

nobenem nič preveč, nič premalo, vsi tako resnični in naravni. Ekonomen in vendar tako raznovrsten in bogat je Dickens glede tehnike, glede razvoja in skladanja glavne ideje v svojih povestih. Ves razvoj mu je v povesti neprisiljen, logičen, naraven. Mnogo se je rodilo po Dickensu odličnih pisateljev, morda ga ta ali oni nadkriljuje v tehniki ali v artistiki, toda bistvena notranja, rekel bi, duševna vrednost Dickensovih povesti tudi pred današnjim sodom kritikov nedotakljivo obvladuje svojo veljavo. Zlasti berila željna mladina bo še vedno rada prebirala Dickensa. Navduševala se bo zanj, radujoč se zanimivih dogodkov fabule, divila se bo fantaziji in humorju pisateljevemu, učila se od njega plastike pripovedovanja in zajemala bo iz njegovih spisov zmisel za plemenite družabne ideale in se učila jih modro sprejavati v življenje. — V slovenskem prevodu imamo dve večji deli Dickensovi: »Dve mesti« v prevodu Izidorja Cankarja in »Oliver Twist« v prevodu Otona Zupančiča. — Priporočamo jih našim čitateljem, da jih čitajo in se prepričajo sami, da smo pisatelja Dickensa le pravično s temi potezami označili ob stoletnici njegovega rojstva. A. K.

Detektivski roman. Tip detektivskega romana je med raznimi vrstami romanov upravičeno bolj na slabem glasu. Znamenito se je s tem tipom bolj in manj srečno poizkušal ameriški pisatelj Edgar Poe. Izmed mnogih povesti te vrste sta najbolj značilni dve kratki noveli, ki ju je spisal E. Poe: »Dvojni umor v ulici Morgi« in »Izmaknjeno pismo«, dobro zlita modela tega genreja. — Detektivski roman pri tem pisatelju je predvsem spretno izrabljena moč analize in dedukcije. Pisatelj nas postavi pred kak zagonetni problem, ki ga navidez nerazrešljivega razvozlja z metodično in vztraj-

SRBSKI GENERAL JANKOVIĆ.